РЕЦЕНЗИЯ

от

доц. д-р Станислава Панчева Георгиева, Нов български университет, гр. София, департамент „Икономика“, професионално направление 3.8. „Икономика“,
научна специалност „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност (Счетоводство)“.

Относно: конкурс за заемане на академична длъжност „доцент” в професионално направление 3.8. Икономика (Счетоводство, контролинг и одит), обявен в ДВ бр. 94/10.11.2023 г., с единствен кандидат гл. ас. д-р Пламен Кимонов Илиев, щатен преподавател в департамент „Икономика“, ФДЕНО, НБУ.

Основание за представяне на рецензията: Участие в състава на научното жури по конкурс за заемане на академична длъжност „доцент” в професионално направление 3.8. „Икономика“, съгласно Заповед З-РК-77/21.12.2023 г. на Ректора на НБУ.

Рецензията е разработена при спазване на изискванията на съществуващия Закон за развитие на академичния състав, на Правилника за неговото приложение и на Наредбата за развитието на академичния състав в НБУ. В структурно отношение рецензията се състои от VI части и заключение съобразно образец за изготвяне на рецензия за заемане на академична длъжност „доцент“ в НБУ.

I. Оценка за съответствие с минималните национални изисквания и изискванията на Нов български университет

В обявения конкурс за заемане на академична длъжност „доцент” в професионално направление 3.8. „Икономика“ участва един кандидат – гл. ас. д-р П. Илиев. Той представя документация по конкурса, отговаряща на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (чл.2б) и на Правилника за приложение му (чл.1а, ал.1). Документите са в съответствие и с Наредбата за развитие на академичния състав в НБУ (Приложение 2).

От предоставената от кандидата справка за самооценка се вижда, че кандидатът по конкурса покрива необходимите минимални изисквания за научната, преподавателската и изследователска дейност за заемане на академичната длъжност „доцент”, съобразена с ППЗРАСРБ, както следва:

Част I: Минимални изисквания към научната, преподавателската и/или художествено-творческата дейност на кандидатите за заемане на академичните длъжности по професионални направления, съобразени с ППЗРАСРБ (групи показатели А-Е) и съответен брой точки над изискуемия минимум: **А** 50 от 50 т., **В** 100

от 100 т., **Г** 390 от 200 т., **Д** 87.5 от 50 т. и **Е** 40 от 0 т.

Част II: Изпълнение на критерии и показатели при дългосрочно атестиране за обявяване на конкурс за по-висока академична длъжност, според действащата наредба на НБУ – учебна работа, организационна и обществена работа (групи показатели Ж-И): **Ж** 95 от 50 т., **З** 70 от 70 т. и **И** 65 от 50 т.

Данните по групи показатели могат да се проследят и в приложената таблица.

Група от показатели	Минимални изисквания	**От справката на кандидата**	
А	50	**50**	
Б	0	**0**	
В	100	**100**	
Г	200	**390**	
Д	50	**87.5**	
Е	0	**40**	
Ж	50	**95**	**230**
З	70	**70**	
И	50	**65**	

Изводът е, че общият брой точки на кандидата за доцент по показателите за оценка (897.5 т.) е значително по-голям от необходимия минимум (570 т.).

II. Изследователска (творческа) дейност и резултати

За участие в обявения конкурс за академичната длъжност „доцент“, гл. ас. д-р Пламен Илиев представя 31 публикации, които не повтарят научните трудове за придобиване на ОНС „доктор“ на кандидата.

Представените за участие в конкурса научни трудове се разделят в две категории:

1) Самостоятелен монографичен труд – 2 бр., от които единят е основен хабилитационен труд („Съвременният контрол в ерата на дигитализация“, Изд. „Болид инс“, 299 стр.) , а другият не е представен като основен хабилитационен труд („Финансов контрол, одит и надзор“, Изд. „Рекламна агенция Очи“, 159 стр.).

2) Статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове – 29 броя.

Анализът на декларираните публикации показва, че относителния дял на всяка от тези две категории

в общия брой научни трудове, представени за рецензиране е, както следва: 6% са монографиите, а 94% са статиите и докладите. От тях всички са самостоятелно разработени. На български език са публикувани 23 публикации или 74% от общия брой. Останалите 8 публикации или 26% от общия брой са на английски език.

Резултатите от анализа на представените за рецензиране трудове показва още, че гл. ас. д-р Пламен Илиев има достатъчно на брой публикации, които напълно съответстват на изискванията на обявения конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ в ПН 3.8 „Икономика“.

1. Оценка на монографичния труд, творчески изяви или други публикации, съответстващи по обем и цялостност на монографичен труд, включваща оценка на научните и научно-приложните приноси на автора**.**

Монографичният труд на гл.ас. д-р Пламен К. Илиев е посветен на актуална, значима и все още слабо изследвана проблематика. Тя касае спецификата на контрола и в частност на счетоводството в ерата на дигитализация. В нея е направено широкообхватно изследване с теоретичен и науко-приложен характер, основавано на голям брой източници и нормативни актове, в което се представят и систематизират водещите идеи, възгледи и концепции в областта на контрола, неговата същност и характеристика, възникването и резвитието му и то през фокуса на особеностите на дигитализацията и дигиталната трансформация на бизнеса и икономиката. Специално внимание в разработката заслужават и предложените авторови виждания относно проявленията и спецификите на финансовия контрол, външния финансов контрол, а също на одита, изведени на основата на изследване на счетоводния процес в условията на дигитална среда.

Анализът на монографичния труд показва, че при неговото разработване авторът умело използва различи методи на научно изследване, в т.ч. анализ, индукция, дедукция, аналогия, сравнение, моделиране и др. Той постига поставената цел и задачи, като прави задълбочено изследване на мястото на счетоводството и контрола в бинеса и икономиката, на тяхното съвременно състояние и на необходимостта от осъществяването им в дигитални условия.

В съдържателно отношение в научната разработка се откроява теоретична и практическа част. В теоретичен план изследването е насочено към проучване на прилагания в страната финансов контрол и неговите разновидности, съобразени с действащите нормативни изисквания. Аргументирано е авторотовото виждане за съвременното състояние на вътрешния и външния контрол и одит, както и за оценъчния контрол. В практически аспект при изследването е акцентирано върху новите технологии, дигитализацията и дигиталната трансформация в бизнеса и в частност в сферата на счетоводството и контрола. В тази връзка са извършени проучвания, на базата на които е доказана необходимост от дигитална трансформация в областта на счетоводството и контрола. Предложени са и модели за дигитализиране на счетоводния процес, на вътрешния контрол и одит, на финансовия и данъчния контрол и на независимия

одит.

В монографичния труд на гл. ас. д-р Пламен Илиев се открояват приноси, обособени в две направления:

Първо. Приноси с теоретико-методологичен характер: 1. Проучени са и са систематизирани въз основа на определени критерии идеи и теории за контрола и за неговата взаимовръзка със счетоводството, като на тази база са изведени негови отличителни черти. 2. Аргументирана е и е обоснована необходимостта от изготвянето и представянето на специфична за нуждите на управлението и контрола счетоводна информация в условията на дигитализация. 3. Анализирана е Индустриалната революция, вкл. навлизането на новите технологии в бизнеса и обществото и на тази база са изведени последиците за счетоводството и контрола.

Второ. Приноси с практико-приложен характер: 1. Анализирани са съществуващи модели за организиране на счетоводството и контрола, вкл. на техните положителни и отрицателни страни и на тази основа е предложено тяхното обновяване в синхрон с променящата се среда. Целта е превръщането на контрола от регистратор на допуснати грешки и отклонения в генератор на идеи и предложения за ръководството, касаещи прогнозирани бъдещи резултати. 2. Проучено е влиянието на дигитализацията и дигиталната трансформация върху професии, свързани с осъществяване на счетоводство и контрол.

Значимостта на монографичното изследване се подчертава и от обстоятелството, че в него се засягат важни въпроси, свързани с осигуряването на средства за инвестиции в нови технологии в областта на счетоводството и контрола; предпазването на информацията от хакерски атаки; повишаването на компетентността и квалификацията на счетоводителите и одиторите; запазването и развиването на професиите „счетоводител“ и „одитор“ и т.н.

В обобщение може да се направи извода, че монографичния труд на гл. ас. д-р Пламен К. Илиев е едно завършено цялостно изследване, съдържащо оригинални приноси за теорията и практиката в областта на счетоводството и контрола, осъществявани в дигитална среда. В него ясно личи позицията на автора и неговия академичен подход към поставените проблеми. Изложението е логически подредено и правилно структурирано. Има прецизно формулирани обект, предмет, цел и задачи. Стилът е научен, ясен и разбираем, а предлаганите идеи са обосновани и потвърдени със становища от научната литература по темата.

2. Оценка на приносите в останалите приложени публикации, направени след назначаването на академичната длъжност „гл. асистент“. Тя включва и оценка на изискването за рецензираност на изданията.

Съгласно представена от гл. ас. д-р Пламен К. Илиев справка за оригинални научни приноси на публикациите, извън монографичния труд, вкл. и справка за самооценка мога да откроя следните научно-теоретични и научно-методологични приноси:

• *Научно-теоретични приноси*: систематизирани са идеи и концепции за ролята на вътрешния

контрол и вътрешния одит при управлението на риска, както и при предотвратяването на измами и нередности (публикация 14, 18, 26 в Показател 7); обоснована е необходимостта от прилагането на етични норми за поведение при одита в публичния сектор и са очертани предизвикателства пред този одит (публикация 5, 1 в Показател 7); систематизирани са изисквания и условия за прилагане на фискален контрол върху стоки с висок риск от страна на дирекция „Фискален контрол“ при НАП (публикация 9 в Показател 7); обобщени са и са анализирани нови моменти и изисквания, касаещи осъществяването на съвместен финансов одит и надзор над независичите одитори (публикация 7 в Показател 7); очертани са предизвикателства пред финансовия одит в организациите от обществен интерес (публикация 10 в Показател 7); обобщени и анализирани са възможности за управление, контрол и одит на средствата по европейски програми и фондове (публикация 8, 19 в Показател 7); изведени са правила и изисквания за осъществяване на електронна търговия, вкл. в условията на КОВИД (публикация 5, 23 в Показател 7); изследвани са методологични особености на счетоводството в туристическия сектор, като на тази база са очертани особености при облагането с ДДС на дейностите - настаняване, хранене, транспорт и туроператорска дейност (публикация 2 в Показател 7); очертани са насоки за прилагане на одита и контрола при подбора, обучението и управлението на персонала в организациите през призмата на контролната среда СФУК (публикация 15 в Показател 7); анализирани са теоретични възможности за осигуряване на средства за инвестиции в нови технологии в областта на счетоводството и контрола, като и в система, гарантираща тяхната сигурност. (Справка за самооценка в Показател 3).

• *Научно-методологични приноси*: анализирани са концепции за прилагане на контрола в маркетинговата дейност (публикация 13, 21 в Показател 7); изследвана е приложимостта на Контролинг концепцията в управлението на предприятията в условията на финансова и икономическа криза, появила се в седствие на Пандемията (публикация 25, 29 в Показател 7); анализирани са последствията от Ковид заразата за икономиката, вкл. и за обществения контрол (публикация 24 в Показател 7); предложени са промени в нормативната уредба по отношение на дигитализацията в областта на счетоводството и контрола (Справка за самооценка в Показател 3).

Посочените приноси са в съответствие с професионалното направление на конкурса и с преподавателската дейност на гл. ас. д-р Пламен Илиев. Те засягат актуални и значими за науката и практиката дискусионни въпроси. Статиите и докладите, в които те са представени са публикувани в нереферирани списания, но с научно рецензиране. Това дава основание да се постави висока оценка на научно-изследователската работа и публикациите на кандидата, с които той участва в конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент“.

3. Цитиране от други автори.

Гл. ас. д-р Пламен Илиев е представил за участие в конкурса справка „Анализ на цитирания и публикации” от библиотеката на НБУ. Съгласно нея кандидатът за доцент има общо 16 цитирания, които

са преобладаващо от български автори. От тях 1 е в научно издания, реферирано и индексирано в световноизвестни бази данни (Група Д, Показател 11), 5 са в монографии и колективни томове с научно рецензиране (Група Д, Показател 12) и 10 са в нереферирани списания с научно рецензиране (Група Д, Показател 13).

Цитираемостта на научните публикации на гл. ас. д-р П. Илиев показва, че той е утвърден автор-изследовател в научното си направление. Това се потвърждава от факта, че при изискуем минимум от 50 т. той има 87.5 т. (група Д, Показатели 11-13)

III. Учебна и преподавателска дейност

1. Аудиторна и извън-аудиторна заетост, работа в електронния обучителен модул "MOODLE – НБУ", осигуряване на студентски практики и стажове, работа със студенти и докторанти.

Гл. ас. д-р Пламен К. Илиев води лекции в курсове в ОКС „бакалавър“ и ОКС „магистър“, РО и ДО. Той е бил е научен ръководител на 35 дипломанти, които успешно са защитили дипломни тези. Рецензирал е 93 дипломни работи на студенти и е участвал в 229 изпитни комисии. Неговата средногодишна аудиторна и извънаудиторна заетост значително надхвърля минимално изискуемата за НБУ.

Гл. ас. д-р П. Илиев участва в създаването на БП „Счетоводство и контролинг“, както и на нова МП „Мениджмънт в счетоводството и финансите“. Актуализира и усъвършенстване ежегодно материалите в обучителния модул "MOODLE – НБУ" към провежданите от него курсове. (Справка за самооценка в Показател 31) За обезпечаване на учебната дейност разработва и нови учебни материали (електронно учебно помагало по съдебни експертизи и книжен учебник по вътрешен контрол и одит). Има и 2 съвместни научни разработки със студенти.

Гл. ас. д-р Пламен Илиев е съорганизатор и съмодератор на Междудепартаментен уебинар „Бъдещето на еврото предвид нестабилността на банковата система“, с гост-лектор инвестиционният банкер от Лондон Гордън Кер през 2022 г. Всяка година той организира и провежда окрити лекции за студентите с участието на гост-лектори от практиката. Така използвайки личните си контакти подпомага осигуряването на студентски практики и стажове.

2. Работа с Еразъм-студенти.

Гл. ас. д-р Пламен Илиев не е работил с Еразъм-студенти.

3. Оценки от анкетите на студентите.

Кандидатът за доцент получава висока оценка от страна на студентите - отличен 4,60 от максимална 5 (съгласно предоставена Справка от Център за качество и оценяване). Тя показва неговите завидна компетентност, висок професионализъм и академичен подход.

От изложените факти може да се направи извода, че гл. ас. д-р Пламен Илиев активно участва в учебната и преподавателската дейност на департамент „Икономика“ и на НБУ. Той е отговорен академичен преподавател с богат преподавателски опит и покрива изцяло изискванията за заемане на длъжността

„доцент“.

IV. Административна и обществена дейност

От постъпването си на работа като щатен преподавател в НБУ гл. ас. д-р Пламен Илиев е член на съвета на департамент „Икономика“ и активно се включване в работата на колектива. През учебните 2020/2021 г. до 2022/2023г. е член и на програмния съвет на департамента. Доказва своите професионални умения в практиката, където е:

- лицензиран оценител/вещо лице на финансови вземания, цели предприятия и земеделски земи, Член на КНОБ. /Камара на независимите оценители в България/;

- вещо лице – експерт в Агенция по вписванията и Ликвидатор;

- вещо лице в СГС и СВС по съдебно-икономически и съдебно-счетоводни експертизи;

- управител на Консултантска къща „Кавиплас Консулт Комерс“ ЕООД в областта на счетоводството, данъците и правото.

Той работи активно и по привличането на студенти в програматите към департамента.

V. Лични впечатления от кандидата

Познавам кандидата за доцент от постъпването му на работа в НБУ през 2015 г. Тогава той е поканен за хоноруван преподавател към департамент „Икономика“ и са му възложени часове в БП „Счетоводство и одит“, „Финанси“, и МП „Счетоводство и одитинг“ и „Финансово-счетоводен мениджмънт и застраховане“. Предвидени са му и бакалавърски курсове към департамент „Администрация и управление“.

Преките ми впечатления от кандидата за доцент са, че той е отговорен и всеотдаен в своята работа, в т.ч. преподавателска, административна, научна и академична работа. Притежава завиден академичен подход и професионална компенетност в сферата на контрола, одита и счетоводството. Затова считам, че напълно отговаря на изискванията за заемането на академичната длъжност „доцент“ към департамент „Икономика“ в НБУ.

VI. Мнения, препоръки и бележки по дейността и постиженията на кандидата

Препоръка към бъдещата работа на гл. ас. д-р Пламен К. Илиев е да засили академичните връзки с колеги-преподаватели по отношение на провеждането на по-мащабни интердисциплинарни научни и научно-практически изследвания, вкл. и в сферата на контролинга. Би било подходящо също разработването и популяризиране на съвместни разработки със студенти.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Кандидатът по конкурса гл. ас. д-р Пламен Кимонов Илиев отговаря на изискванията за заемането на академичната длъжност „доцент“, съгласно ЗРАСБРБ, правилника за неговото приложение (ППЗРАСРБ), както и на Наредбата за развитие на академичния състав в НБУ. Научните публикации на кандидата по конкурса съдържат важни теоретико-методологически и практико-приложни приноси. Те са резултат на неговите лични научни търсения и доразвиват икономическата наука. Широко приложими са и по

отношение на практиката. Всичко това ми дава основание категорично да предложа на членовете на Научното жури да изберат кандидата по конкурса гл. ас. д-р Пламен Кимонов Илиев за заемане на академичната длъжност „доцент” в професионално направление 3.8. Икономика (Счетоводство, контролинг и одит).

Дата 12.02.2024 г.

Подпис……

/доц. д-р Станислава Георгиева/